

“ZUBELTZU”

I. Bertso Paper Sariketa

DEBA-ITZIAR

ANTOLATZAILEAK:

DEBAKO UDALA
ELISKARA SAILA

Mailak:

- **LEHEN HEZKUNTZA** (1998an jaiotakoak eta gazteagoak):
Lana: 2 kopia edo bertso bat, gutxienez.
- **DBH** (1994-1997an jaiotakoak):
Lana: 6 kopia edo 3 bertso, gutxienez.
- **NAGUSIAK** (1993koak eta zaharragoak):
Lana: 8 kopia edo 4 bertso, gutxienez.

Sariak:

- **LEHEN HEZKUNTZA:** 1. saria: 50 €
2. saria: 30 €
3. saria: 20 €
- **DBH:** 1. saria: 100 €
2. saria: 50 €
3. saria: 25 €
- **NAGUSIAK:** 1. saria: 250 €
2. saria: 150 €
3. saria: 50 €
- **ZUBELTZU** gai hartuta aurkeztutako lan onenari: 125 €
- Bertso/kopia onenari: 100 €

Baldintzak:

Sariketa Deba eta Itziarko herritarrentzat antolatuta da, Bertsoak jatorrizkoak, argitaratu gabeak eta inon saritu gabeak izango dira. Bertsoen neurria, doinua eta gaia librea izango da. Lanak izenordez sinatuko dira. Izenordea agerian duen gutunazal bat bidali beharko da; barruan, bertsoez aparte, beste gutunazal bat bidaliko da egilearen izenordea, izena, helbidea, jaioturtea eta telefonoa idatziz. Bertso bakoitzari bere ordena zenbakia jarriko zaio. Bertso sorta bakoitzaren doinua jartzea eskatzen da. Bertso sorta batek ez ditu bi sari jasoko. Bi sari hartzeko moduan dagoenari saririk handiena emango zaio.

Lanak bidaltzeko helbideak:

- Posta elektronikoz: Udala (euskara@deba.net)
Zuhatza euskera elkarte (koordinatzailea@zuhatza.com)
- Posta arruntez: Debako Udala (euskara saila) - Portu kalea, 1 - 20820 DEBA

Epea: abenduaren 18a arte.

Sari banaketa: Debako Zero Feria egunean.

GAZTETXOAK

ATARIKO KATUA

Atariko katuak
Lana du gauean (bis)
nahi badu xagu hori
sartu sabelean (bis)

Ikusmen ona eta
txispa bere oinetan (bis)
abiadura hartu ta
danba muturretan (bis)

Doinua: Orbelak airez aire.
Egilea: Maialen Egia San Martin
1. saria-Lehen hezkuntzako

GABONAK

Gabon giroan sartzen ai gera
elur ta kazkabarrakin
txamarra eta jertsea jantzi
dagon denboraldiakin
Olentzero etorriko zaigu
poltzatxo txiki batekin
ez ditu gauza asko erosi
dagoen krisiarekin.

Ostiralean gutun txuri bat
heldu zan nire etxera
orduan iriki ta jartzen zuan
" erregek parun daude ba"
larunbatean beste gutun bat
iritsi zan portalera
eta gutun hartan jartzen zuen
" broma txiki bat izan da".

Doinua: Ari naizela, ari naizela
Egilea: Mikel Elortza Romera
2. saria-Lehen hezkuntza

KOPLAK

Txoritxo non zabilta
alai ta kantari
etxera etorri zaitez
bihotzan pozgarri

Zuhaitzik zuhaitzera
pozikan zabilta
etorriko zarela
emadazu hitza.

Doinua: Orbelak airez aire.
Egilea: Agurtzane Valenciano Beristain
3. saria-Lehen Hezkuntza

BERTSOLARITZA EREDU

Euskaldunon kultura
da oso zabala (bis)
bertsolaritza ez da
eredu makala (bis)

Maialen Lujanbio
txapeldun berria (bis)
neska hori bai dela
garaile argia (bis).

Doinua: Orbelak airez aire
Egilea: Jon Amutxastegi Muguruza

KOPLAK

Pelota gustatu zait
neri betidanik (bis)
Gonzalez miresten det
joan zen urtetik (bis)

Irujo ta Olaizola
ere onak dira(bis)
Irujok Olaizola
garaitzen du di-da!(bis)

Ni ere oso-oso
trebea naizela (bis)
jendearen txalok
alaitzen nautela (bis)

Doinua: Orbelak airez-aire
Egilea: Gaizka Aldalur Urresti

GABONAK

Hogeitalau gauean
Olentzero dator (bis)
opariak utzi ondoren
hegan joan da jator (bis)

Hogeitabost goizean
beteta zuhaitza (bis)
astoak ere esan du
lehenengo hitza (bis).

Doinua: Orbelak airez aire
Egilea: June Izagirre Santana

TXAKUR KAKAK

Ateratzen dituzte
txakurrak kalera (bis)
gero kale erdian
kaka lagatzera (bis)

Kalera joatean
zapaltzen direnak(bis)
gero usain txarra
hankek dituztenak (bis)

Doinua: Orbelak airez aire
Egilea: Julen Gorriti Nogales

LANDAREAK

Landare mota asko
daude mundu honetan
Nafarroan, Araban
baita Gipuzkoan
Hemen ondoan ere
Andutz gailurrean
naturarekin bizi
gaitez gu bakean.

Doinua: Maritxu nora zoaz
Egilea: Ainhoa Salegi Alvarez

Bost gera familian
anaia det Aitor
anaia det Aitor
arreba berriz Amaia
ta Iñigo jator
ta Iñigo jator.

Mendaron jaioa naiz
eta Deban bizi
eta Deban bizi
hamar urte ditut eta
hamaika kasi kasi
hamaika kasi kasi

Pilota gustatzen zait
saskia futbola
saskia futbola
mendia ez det aparte
baita diabola
baita diabola.

Doinua: Ama begira ezazu
Egilea: Iñigo Muguruza Lizarralde

Ni Debatarra naiz ta
Izena det Aitor
Izena det Aitor
Gustoko dut pilota
Jokatzera nator
Jokatzera nator.

Doinua: Ama begira ezazu
Egilea:Aitor Muguruza Lizarralde

GABONAK

Gabonak dira eta
hau da zoriona (bis)
gure Jesus jaio da,
hau de berri ona (bis)

Txuri-txuri jantzia
daukagu mendia (bis)
elurra ari du ta,
hau da poz handia (bis)

Zoro ferian al da
Edozer erosi (bis)
Itsu batek ere
Alko luke ikusi (bis)

Urte berri polit hau
Ondo ospatzeko (bis)
Talo bat erosi bai
Gustora jateko (bis)

Doinua: Orbelak airez-aire
Egilea: Malen Egaña Fernandez

GABONAK

Laster gabonak dira
dator Olentzero (bis)
ta gero erregiak
denak bero bero (bis)

Urtea bukaeran
gure Olentzero (bis)
Mari Domingirekin
dator egunero (bis).

Doinua: Orbelak airez-aire
Egilea: Nerea Almortza Osa

ESKOLA

Niretzat eskola da
gauzarik txarrena
txanela ta euskera
mate okerrena.

Aurten hogeitabian
Oporrak artzeko
Play-an biziatzeko
Eta jolasteko.

Doinua: Orbelak airez-aire
Egilea: Ander Arakistain Salas

GABONAK

Gabonak laster datoz
baita Olentzero (bis)
Mari Domingi ere
ditugu espero (bis)

Olentzero izaten da
etortzen lehena (bis)
gero erregeak ta
bizar zuri azkena (bis)

Doinua: Orbelak airez-aire
Egilea: Maria Ruiz Morcillo

GABONAK

Laster gabonak dira
dator Olentzero(bis)
ondoren erreak
Bizar zuri gero (bis)

Urte osoan zehar
ondo portau behar da (bis)
hogeitabost goizean
alaituko gara (bis)

Doinua: Orbelak aireez-aire
Egilea: Leire Martiartu Miranda

GABONAK

Nire etxeko gelan
arbola dagola (bis)
eta zintzilik daude
aingeru ta bola (bis)

Erregeak ere bai
dituzte opariak (bis)
neri ekarri zizkidan
bi txakur anaiak (bis)

Doinua: Orbelak Airez-aire
Egilea: Ane Urkia Arrizabalaga

BERTSOLARI TXAPELKETA

Aurten Maialen dela,
gure irabazlea.
Jantzi du txapela ta,
Irtenda kalera.

Andoni atzean da,
uste dut laugarren.
Maialen aurrera ta,
ez gelditu atzen.

Doinua: Orbelak Airez-aire
Egilea: Maite Aldabaldetrek

FUTBOLA

Madrileko pitxitxi
Raul eta Guti
horregatik Ronaldo
triste dago beti.

Madrilek jolasten du
gaur Barsaren aurka
Ronaldok esan dio
Puyaleri aupa!.

Madrilek sartu dio
kriston goleada
Barsakoa negarrez
korrikan joan da.

Niri gustuko diren
talde politxenak
Madril ta Barsa dira
Munduko onenak.

Doinua: orbelak airez-aire
Egilea: Iñigo Jimenez

GABONAK

Laster Gabonak dira
dator Olentzero(bis)
baita ere Erregeak
pixkat beranduago (bis)

Dena dekoratzen da
Gabonetarako
nire etxean behintzat
dena prestauta do (bis)

Etxe gehienetan bai
jartzen da zuhaitza (bis)
beste batzutan berriz
prestau da jaiotza.(bis)

Urte berri egunean
jaten dira mahatsak (bis)
kanpaikada horiek
ez dira oso motzak (bis)

Olentzero ta errege
denak opariakin (bis)
umeei emateko
esperantziakin (bis)

Opariak askotan
gustokoak dira (bis)
guri iruditzen zaigu
politik dirala (bis).

Bizar zuri etortzen da
Deno agurtzera (bis)
Erregei laguntzera
Ere pasatzen da (bis).

Olentzero izaten da
etortzen lehena (bis)
gero Meltxor, Gaspar ta
Baltasar azkena (bis).

Doinua: Orbelak Airez-aire
Egilea:Amaia Ajuriagoikoa

BERTSO TXAPELKETA

Urte hau bukatu da
ere txapelketa
Maialen txapelduna
irabazi du eta.

Andoni lau urte
segidan irabazi
urte onetan ez du
txapelarik jantzi.

Doinua: Ama begira zazu
Egilea: Ane Feijoo

FUTBOLA

Futbola da neretzat
kirol earrena
nire lagunak ere
gustuko dutena.

Mutilak omen dira
futbolari onenak
egiten dituztelako
regate, txilenak

Doinua: Orbelak airez-aire
Egilea: Maria Aizpurua

ANDEREÑO

Guk badaukagu eskolan
andereño alaia
bera engainatzea (maitia)
izango da zaila.

Haserretzen denean
jartzen da gorria
ta jatorra denean (maitia)
ipintza da horia.

Doinua: Ikusi nuenean
Egilea: Maitane Morcillo Becerra

KOPLAK

Ni basora juten naiz
perretxiko bila (bis)
eta aurkitzen ditut
kriston onddo pila

Etxera bueltatzian
daukat bazkaria (bis)
rebuelto izugarria
eta filetia. (bis)

Doinua: Orbelak airez-aire
Egilea: Alex Treku Iriondo

BERTSOLARI TXAPELKETA

Irabazle berria
izan dugu aurten
denetan haundiena
izan da Maialen.
Arzallus bigarrena
Sarriegi azken
eta Andonik du bai
postua laugarren.

Doinua: Maritxu nora zoaz
Egilea: Miren Ostolaza Larrañaga

Kirolari batzuetaz
asko entzun dut nik (bis)
nola duten izena
batzuk badakizkit (bis)

Alberto Iñurrategi
mendizalea da (bis)
joan zen Everestera
baita Alpetara (bis)

Aritz Aranburu bai
da oso abila (bis)
surflaria ona da
ta oso agila (bis)

Beste asko badaude
hori badakit nik (bis)
baina ez dau gogorik
aurkitu ezak hik (bis)

Doinua: Orbelak Airez-aire
Egilea: Jon Yarza Martinez

KOPLAK

Nire lagunek ta nik
beti arrantzatzen(bis)
baina inoiz ez dugu
ezer harrapatzen (bis

Datorren udan asko
arrantzatuko dut (bis)
eta nire etxean
pangak jango ditut (bis))

Doinua: Orbelak airez-aire
Egilea: Iker Leiro lopez

DEBAKO PISZINA

Deban hondartza dago
baina pizina non?
behar da beti beste
herri batera jun

Gu kexazen gera ta
baina noiz egingo
ez digute ingo ta
jolastu behar bingon.

Doinua: Orbelak airez-aire
Egilea: Malen Turrillas Rodriguez

DONOSTIA

Euskal Herrian daude
zazpi probintzia (bis)
horietako bat da
Gipuzku maitia (bis)

Donostia hiriburu
guztiz atsegina (bis)
ta errealia guztion
talde oso bikaina (bis)

Doinua: orbelak airez-aire
Egilea: Lorena Egaña Iparagirre

LARUNBAT BATEKO ARRATSALDEA

Goxokiak erosten
gabiltza kalean,
gero pelikula bat
ikusi etxean.

Palomitak, patatak
pelia ikustean,
pelia bukatzean
denak jolasean.

Doinua: Maritxu nora zoaz
Egilea: Udane Oiartzabal Zinkunegi

HIZKUNTZA

Hizkuntza asko daude
mundu ingurutik
Frantses abandonhher
Esaten da hortik
hizkuntza handiena
izanda latina
hizkuntzek osatua,
superau ezina.

Doinua: Maritxu nora zoaz
Egilea: Gorka González

ELURRA

Egun hauetan in du
Elurra ugari (bis)
Kostaldean itia
Hori bai mirari (bis)

Nire etxean behintzat
Ia bi metro elur (bis)
Hotza ere egin du
Txoritxoak beldur (bis)

Doinua: Orbelak airez aire
Egilea: Iratz Fernández

ITSASOA

Itsadoan daudela
Animali pila
Ta gu joaten gara
Beti haien bila

Uretan sartzen gara
Freskatzeko pixkat
Batzutan egon laike
Hortik marmokan bat

Doinua: Orbelak airez aire
Egilea: Julen Maza

GAZTEAK

GURE HIZKUNTZA

Euskera hizkuntza gurea,
zaharra baina ederra.
egunero gure ahotan
ibili behar litzake(e)na.
Txoko txikitxo batean
bakarrik geratu dena,
baina jendeak oraindik
biziki maite duena.
Ez laga alperrik galtzen,
da ta sortu gintuena.
Ta euskaldun guztiontzat,
maitasunezko poema.
Europa kontinentean,
zabaldutako lehena
ta gu guztion arbasoek,
lur hon(e)tan sortu zutena.

Euskeran aurka daudenei,
nahi nieke esan zera:
zuek zer usten duzue,
bizitza ta herri gera.
Nahiz ta desberdina dugun
guk hitz egiteko era,
laga aurrera egiten
baita izaten norbera.
Zuhatza pilaz beteta
dugu azkenaldian Deba,
kemenez lortu bai leike
Ez egitea guk be(he)ra.
Baina oraindik ez da ho(rre)la,
beharko egin guk greba.
Barruan mina baitaukagu,
Ez galdetu zuek zeba.

Urrun preso daudenekin
sartu ziguten ziria,
bidaliz pikutara ta
debekatu nahiz geuria.
ikurra izanagatik
umila den gure ardia,
Botako genien gustura,
burutik be(he)ra tranbia.
Nahiz oraingo egoera
ez izan guztiz argia.
Hau daukagu zabaltzeko
tarina bai kantaria:
" Euskal presoak etxera
ta libre egunkaria!".
Gure Lingua Navarrorum-ek
merezi duen saria.

Doinua: habanera
Egilea: Alaitz Eskudero
1. saria-DBH

Protagonista da gaur
mendian elurra
hoztuak ditut jada
hankak ta sudurra
beraz pizten ari naiz
tximinian egurra
ta neguko gauari
diot nik beldurra.

Etxola daukat etxe
Etxezain txakurra
" pozik nago esaten dut
baina da gezurra
hala ere zu hor zaude
ukituz gailurra
ta inbidiaz jausten zait
ahotik adurra.

Baten sartu zenidan
bihotzen atxurra
ta gaur eskaintzen dizut
nire azken agurra
bete itzazu
bisitatuz Lurra
bizitza bizi ezazu
baita oso laburra.

Egilea: Irati BAROJA
2. saria-DBH

HELDUAK

ITZIARKO ESKOLA

1.

Dedan abildade gutxiz,
arkatzari punta hautsiz,
paper batean, hiru ordutan
lau lerro idatziz;
lasaitu behar det egiz,
eta alaitu aurpegiz,
Itziartikan debar guztiei
mezu hau bidaliz.

2.

Politikatik aparte,
trapu zaharrek zenbat kalte!
Ehunka haurren aita-amak gera:
Guraso Elkarte.
Lanean hasiz jo ta ke
jo ditugu hainbat ate,
politikoek hemen eragin
handia daukate.

3.

Bor-borka dugu odola,
sentipenen zirimola...
nabari degu herri osoa
gurekin dagola;
guraso denon axola:
umeak non eta nola?
Etzetik gertu jarri nahi dugu
beraien eskola.

4.

Entzun Lastur ta Endoiari!
Elorrixa ta Mardari,
kaletik bertan Itxaspe, Egia,
ta Arriolari!
Lehenen dei bat udalari,

gero Hizkuntza Sailari,
dagokiena emaiozue
gure sendiari!

5.
Zazpiterdian gora!,
gosaltzeko ze ganora...
benga, mugitu, gure Arteondo
laster izango da!
Amak muxu eta lora,
gauean bueltan altzora:
ordu gehiegi ez al dituzte
etxetik kanpora?

6.
Neke ta lo falta etsai,
garaiz jaiki ezean jai;
ikasgelatik gertu dagona
lotan dago lasai.
Petralduta, negarrez, ai!
Amak ere begiak blai...
Guk hori gendun, gureentzako
ez dugu hori nahi!

7.
Ehunka haur gelatara
eta bertatik bertara;
ateratzean alaitasuna
dator kaleetara.
Gazte-jendeak anpara,
aiton-amonek algara;
herri osoak babesten du ta
seinale ona da!

8.
Gure era elkartuan,
zahar ta gazte tratuan:
indar handia egingo dugu

Eskola kontuan.
Izan zazue kontuan
beharrezko momentuan,
mila bihotzen ahotsa jardun
dutela kantuan.

Doinua: *Aizak hi mutil mainontzi...*
Egilea: Jose Angel Salegi Arriola "Lizarreta"
1. saria-Helduak

ARBIL

Arbil mendi gainetik
Jarri naiz begira
Ez da nolana hiko
Duen ikusmira
Leku ikusgarriak
Oraindik badira
Ez dago joan beharrik
Oso urrutira

Esango dut hemendik
ikusten dudana
begirada batean
mendia da dana
nor den nor ezagutzen
hartu dut gaur lana
izendatuko ditut
denak banan bana

hasi Arnotik eta
ondoan Garailutz,
Gaintxipixa, Otarre,
Lizarreta, Andutz
Hegan baneki eta
Haizeak egin putz
Aidean joan ninteke
Batetik besteruntz

Mendia da basoa,
Basoa da zura
Itsasoan gainezka
Dago berriz ura
Zer da bada bestela
Han ia eskura
Amaiera gabeko
Zelai urdin hura?

Lasturko baserrien
Teilatu gorriak
Antzeman ditu nire
Ikusmen urriak
Zezen beltzek iduri
Dute inurriak
Urrunetik ez dira
Hain beldurgarriak

Jakin nahi duenak
Non dagoen Arbil
Betor Lastur aldera,
Itziartik hurbil
Gaintxo bat baino ez da
Apal eta umil
Gutxiesten duena
Okertuta dabil

Egilea: Jokin Lasa Esnaola
2. saria-Helduak

EGUNKARIAREN AURKAKO EPAIKETA

1. AUDIENTZIAK:

Asociación de Víctimas...
Dignidad, Justicia y ¿qué más?
De esta guisa comenzamos hoy
una audiencia de lágrimas...

2. BOST AUZIPETUAK:

Urianahiz Otamendi,
Torrealdai ta Auzmendi,
Oleagakin batera gatoz
gezur ustel baten gaindi.

3. EPAILEAK:

Has dezagun epaiketa:
Egunkaria da ETA!
Aitor ezazu lehenbailehen dena
astirik ez daukat-eta!

4. AUZMENDIK:

"Ukatu egozpen denak!"
Halaxe diost barrenak;
kontzientzia lasai baitauka
txarrik egin ez duenak...

5. EPAILEAK:

Ezeztapen biribilak...;

baina ez egon trankilak,
zeren bertsio desberdina du
zuenaz Guardia Zibilak.

6. URIAk:

Astindu zuten makila,
bihurrituz orkatila:
egi bakarra horixe da ta
behingoz argitu dadila!

7. EPAILEAk:

Euskaldun kazetaritza:
tinta gorrizko lapitza...
Aitor ezazu zurea zela
indarkeriaren hitza!

8. OLEAGAk:

Euskara da nire ama;
nire luma, nire arma:
nire hizkuntza maitatze hutsak
galbidera al narama?

9. EPAILEAk:

Administrazio Kontseilu:
odol-diruen zigilu...
Ondo dakigu zuena zela
terroristen bozgorailu.

10. TORREALDAIk:

Euskara adierazpide,

askatasun adibide:
Egunkaria beti egon da
bekaizkeriatik libre!

11. EPAILEAK:

Zu ei zinen zuzendari;
beraz, hitz egizu garbi!
Inork ez dio adarrik joko
Audientzi Nazionalari!

12. OTAMENDIK:

Gezurren perbertsioa:
Madrilgo obsesioa.
Zuengandikan soilik nahi degu
boston absoluzioa.

13. HERRIAK:

Audientziko erregela:
euskararentzat kartzela.
Euskaldun sena delitu bada
atxilotu gaitzatela!

Doinua: Santa Ageida, Ageida...
Egilea: Rikardo Idiakez
3. saria-Helduak

ESKOLA TXIKIA

- 1.- Hementxe dator "kaxerito" eta
hortxe dator "kaxerita"
hori izaten zen, Debara jeitxi
ta egunonaren gonbita
hau egunero entzun beharra
ez pentsa zenik polita
gu kanpotarrak izatearekin
nazkatzen geunden hasita
oroitzapenak oraindik dauzkat
garunetik zintzilika
ta orain gure seme alabak
berriz hasten ikusita
hobe izango da Itziartarron
eskolatxo bat jarrita
guk pasatako eskolaldia
ez dezaten errepika.

- 2.- Guraso elkarte, irakasleak...
haurrak nahikoa badira,
bitik sei urte bitartekoak
doaz eskola-txikira,
zazpi eta zortzi urteko haurrak
bertan ditugu desira!
eskolaldia luzatu nahia
mantso-mantso hamabira
Aizarnakoa, Oikia, Aia....
adibide onak dira,
Itziarkoa, beste bat geio
izando balitz sikira!
beraz begiak jarri ditugu
udaletxera begira
gure eskaerak zakarrontzian
amaitzen duten tokira.

- 3.- Gero udaleko, mitina gendun
ea ba zer gertatzen dan?

“ udala ez da konpetentzia”
hor ezan zuen haseran,
“irreversible!, irreversible”
Franco txi batn eran,
eta baiezko boto xume bat
gizon txintxoan tankeran,
gero ilobak hor galdetu dit
“zergatikan dauden teman?”
aurpegiz goibel bi esalditxo
esan dizkiot hileran:
nahiz jende ona baden oraindik
etzait ezer galdu Deban,
gauza gehiegi kendu bait digu
et ezer gutxi eman.

4.- “Alper xamarrik, etorri gera”
egin genuen balantzea
ez da errexa, udal honekin
aurrera begiratzea,
hobe izango da, puntu guztiak
berriro ondo lantzea
astindu udala, Hezkuntza saila,
aurrea eta atzera!
etzazu pentsa boto horrekin
orain lasai geratzea!
okerro baita txupatxusa eman
eta eskutik kentzea
badagoenez elkartasuna
badenez malaletxea
lortuko degu, “txiki” batetik
Eskola-Haundi bat sortzea

Egilea: Josu Izagirre Arakistain
Bertso onenaren saria: 1 bertsoa

ZUBELTZU BERTSOLARIA.-

mendearen azkenean,
paregabeko Mardari
Itziarko auzunean,
Jose Antonio mundura
erditua zen unean,
nork pentsatu zer garrantzi
zatekeen ondorenean,
aitzindari bihurtu zen
hemengo bertso lanean,
bidea urratu zenuen
zuk unerik zailenean,
gaur umezurtz ginateke
zu gidaritzan ezean,
horregatikan zaitugu
oraindik oroimenean.

Zubeltzu-Zahar baseritik
Bertso kantari hasita,
Plazaz plaza eta nonahi
Bertsoetarako zita,
Igande arratsaldetan
Santuarana bisita,
Uztapide ere hantxe
Olaberitik jaitsita,
zenbat bertso ote dago
horma haietan itsatsita?
Une zirrargarriak
Zuek kantari ikusita,
Zuek ereindako lurra
Gaur dago lorez jantzita.

Bizitza beti bizitza
gozo-mikatz hotz eta bero,
lehen ere horrela zen
eta izango da luzaro,
baina urte garratz asko

zenituen zuk igaro,
gerra krudel bat tartean
gero gosea bezero,
miseria zen garaile
ezer ere ez oparo,
euskarari jasarpena
bazuen nahiko borrero,
zure bertsoak ziren bai
euskararentzat abaro,
gaur gara zu zinelako
eta izango gara gero.

Gerra ondoren garratza
garratzikan bada ezer,
kupidarikan gabeko
zenbat egoera anker,
sendi askotan negarra
txikituak hainbat bazter,
euskara debekatua
erraiak nahi zituzten leher
euskara itoz geroztik
bertsoak galtzear laster,
baina gotorlekuetan
gorde zenuten zeozer,
aitaren etxeak zutik
iraun badu halaber,
neurri handi baeen da
zuen bertsoeri esker.

Mila bederatziehun ta
berrogeita hemeretzian,
omenaldia eskaini
sortu zinaden herrian,
urte asko joanagatik
daukagu oroimenean,
herritar danak irrikaz

diosal zuri egin nahian,
Palo harria jasotzen
zu begira han balkoian,
orduan ere Manuel
zenuen aldamenean,
haren bertsoek hunkitu
zintuen une batean,
zioen: "nire onenak
hiri ikasi nizkian"

Zubeltzu hantxe balkoian
bihozbera sentiberan,
bihotzez eskertu zuen
herritarren arrera,
baina sentimendu danak
hitzez nola azalera,
bihotzak agintzen zuen
hitzak kasikan sobera,
begiak lausoturikan
bi tanta masail aldera,
bi begi haien distira
eta bertsoak airera
maitasun sentimenduak
alde batetik bestera,
maitatzen zuen herriak
zenbat maite zuen bera .

Zure ospera ez zegoen
Itziarra mugatua,
herriz herri bertsoetan
nola zinen aritua,
asko zenuen emana
asko zinen saiatua,
Gipuzkoan bereziki
zinen oso maitatua,
horregatikan Donostin

berriro ere omendua,
zazpi herrialdeetatik
jendetza inguratua,
Zubeltz udenen ahotan
berrea zen meritua
zuk sortutako ur-tanta
bihurtu sa olatua.

Nekazaritza izan zen
Jose Antonion langintza,
baso-lanetan soroan,
eta sarritan itzaintza,
inoren aginduetara
morrontzak duen baldintza,
lana galanki egin bai
baina urria emaitza,
ez zuen bikoterikan
bakardadean bizitza,
urteekin zimelduaz
lehen sendo zen haritza,
Lasao-Handi izan zuen
Zahartzarorako egoitza,
Han ixildu zen betiko
Eta han eman azken hatsa.

Itziarko atalaiatik
ortzira nago begira,
Mardariko inguruan
bi izar ageri dira,
hor dabilta joan-etorri
etengabe jirabira,
Zubeltzuren bi begiak
dira so bere herrira,
gozo abestu nahi nuke

izpi horien argira,
baina nik ezin dut egin
merezi duzun neurrira,
zer esan herritarrikan
kuttunenaren harira,
inoiz ez da itzalduko
zure bertsoen distira.

Doinua: Habanera
Egilea: Karlos Larrañaga Ostolaza
Zubeltzuri propio jarritako bertso sorta onena

ANDUTZTIK BEGIRA

1. Lengo batean zapaldutzean
Andutzko mendi tontorra
buelta osoa emanaz bota
nun begirada bizkorra
Itziar naukan begi aurrean
euskaldun eta jatorra
Udalbarrutik ez izatea
eiten zitzaidan gogorra
nola demontre utzi nahiko du
Debak holako altxorra.

2. Larraskandatik Aittola aldera
handik Ekaingo kobara
Endoitik Arrua errekarra
zuzen ia Zumaiara
Elorrixatik Itxaspera ta
Egiatik Arriolara
Sasiolatik Lasturren gora
Itziarra iritsi hara
hor egin degun buelta osoa
gure Itziarren muga da.

3. Hemendik ikusten dan guztia
ederra baita benetan
zenbat abere inguruetan
mendi ta zelai berdetan
ardi, behor, zaldi, pottoka ta behi
betizuak batzuetan
zezenak ere jatorria dute
Itziar zabal honetan
hauekin asko gozatzen dira
Euskal Herriko jaixetan.

4. Itziartarrak eskau bai baina
Debak ez du nahi banatu
aspaldi hasitako gaia da
dexente ein da luzatu
nahiz nahi deguna eskuratzea
guztiori asko kostatu
eskatzen hasi ezkerro hauxe
egingo nuke eskatu
Euskadi Españatik aske ta
Debak Itziar askatu.

Doinua: Euskal Herriko lur maite hartan II

ZUBELTZURI

Elorrixako baserri baten
jaio zitzaigun gizona
baserri hori Zubeltzu bait zen
gero fama eman ziona
beti entzun det jatorra zala
lagun artean kristona
gizon bezela itzela eta
bertsolari oso ona.

Doinua: Ari naizela, ari naizela
Egilea: Jose Ramon Arrizabalaga Urbieta "Lizarran"

ZUBELTZURI PROPIO

Plazatik plaza maiz ibilia
Hamaika bertso egina
Bertsolarien eredu zinen
Horixe da gauz jakina
Adierazteko asmoarekin
Zuganako atsegina
Aitortu dezan deba osoak
Zubeltzuren ahalegina

Badago orain dagoeneko
Torero eta surflari
Frontoiarekin izango denez
Benetako pilotari
Egin beharko dira bai deban
Horrelako hainbat sari
Jaio dadila herri honetan
Zu hainako bertsolari

Egilea: Jose Luis Sudupe de Benito

JOKATZAILE BATEN KONFESIOA BERE LAGUNARI

Azpaldi egin zenidan lagun
Arazoaren kargua
Ezaizu ezer ere komeni
Apustutako mundua
Lehenengo galduko bai dituzu
Lagunak eta dirua
Gero ohartu baino lehenago
Galduko dezu burua

Apostatzen hasita nengoen
Berdin berdiña zen zertan
Saski baloia pilota edo
Futbol partida batetan
Nuena baino diru gehiago
Botatzen bai nuan bertan
Hor hasi nintzen diru eskean
Eta gero gezurretan

Ordenagailua bihurtu zen
Nere bizitzan jabea
Lagunetatik urrundu eta
Gertu zen bakardadea
Eta orduan sartu zitzaidan
Benetako nahigabea
Miserablea sentitzen nintzen
Bate balio gabea

Hortik aurrera dena joan zen
Gero eta okerrago
Kate lodiak sentitzen nitun
Nere gezurren esklabo
Ni askatzera agertu ziñen
Berandu baino lehenago
Orduan pentzatzen hasi nintzen
Hain bakarrikan ez nago

Hainbeste gezur eta putada
Lagun jasanak dauzkatzu
Min eta traizio ugari
Nola izan naiz hain itxu
Orain gauzak aldatuko dira
Nahizda hitzak izan antzu
Zendatu egingo naizelako
Arren barkatu nazazu

Nire erruaz gauza ugari
Izan dezu kalterako
Nigatik aurpegia atera
Sari gutxi zuretzako
Egin dezun esfortsu guztia
Niretzat asko delako
Esan nahi dizut lagun maitia
Bihotzez eskerrik asko

Doinua. Haurtxo txikia

ZUBELZU

Hark zuen griña ta xarma hura
Baneukan joateko ohitura
Abentura asko bizitzen nuen
Zubelzu zuen deitura (bis)
Eman zioten klausura
Beste zinemen modura
Norena ote ardura
Han bizitako sentzazioak
Etortzen zaizkit burura
Astero sentitzen nuan hura
Nahiko nuke berreskura (bis)

Egilea: Asier Oñederra

1

Doinu bat ailatu zait
"zirristi-mirristi"...
Laboaren ondotik
beti amesti.
Lagunik baldin badu
bera ziur aski,
erretatuko baitu
bertsoetan noski!
Bera da Eguzki
hamaika-bat izpi
goxo eta ezti
guretzat ez gaizki...
Neguaren beroa:
Martin Aristi.

2

Garbi-garbi datorkit
kantuaren hotsa
une ederrak, onak
eta oroitza.
Tonua aldrebes jo
irriparra lotsa,
molda zezaken dena
erraz hanka-motza.
Sentipen bikoitza
zatika bihotza
beroa zein hotza
barruak diosta...
gogorapen goxoez
urtu izotza.

3

Abotsa luze-luze
hamarka alarau
doinuetan irauli
zazpi bat arau,
lerro kontuan, berriz,
inoiz ez dira lau
eta horretxek berak
adituz jartzen nau,
horretantxe dirau
bertso ale, garau
janik gabe, barau
juerga ziteken hau...
Eguna antzaldatuz
bihurtu da gau!

4

Irribarre zabala,
saltoka bizarra.
Dagoen dagonetik
jotzen kitarra,
akordeak kolpeka
sortzen tirri-tarra,
begitatiek darion
barneko indarra.
Beti herritarra,
urredun zilarra,
mendien ibarra,
guretzat iparra...
Ortzian ikusten dut
zure izarra!

Doinua: Mikel Laboaren "*gaztetasuna eta zahartasuna*"
Egilea: Jon Esturo

IRAKASKUNTZAN LANEAN

Denbora dexente damat
Irakaskuntza lanetan
Bizpa-hiru hamarkada
Joan dira azkar benetan
Ikasle asko izan ditut
Jatorrak garai denetan
Pertsona hunkigarriak
Dauzkat nire gogoetan

Saiatu naiz irakasten
Euskal Herria maitatzen
Ta gure kultura zaintzen
Bertso mundua ezagutzen
Zaletasuna bultzatzen
Euskara ondo erabiltzen
Pertsona onak izaten
Berdintasuna eskatzen

Ba laister iritsiko da
Ni jubilatzekeo eguna
Alde batetik hau poza!
Bestetik, berri tristura
Ez ditut sekula ahaztuko
Ikasleen alaitasuna
Ez kideek emandako
Mimo ta goxotasuna

Ondo aritu ote naiz?
Galdetu izan det sarritan
Beraiek daukate hitza
Ikusi ditut pozikan
Bertso hau egina dago
Haurren oroimenetikan
Besarkada izugarri bat
Adereñon partetikan

Doinua: Habanera
Egila: Marian Larrañaga